

Атаунех Х. Е.
викладач професійно-орієнтованих дисциплін

Антоненко А. Г.
студент II курсу

Медичний коледж

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

м. Полтава, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ НА РОСЛИННІЙ ОСНОВІ ДЛЯ ПРОФІЛАКТИКИ ГРВІ. ПРЕПАРАТИ ЕХІНАЦЕЇ ПУРПУРОВОЇ

ГРВІ є найбільш поширеним захворюваннями, особливо у дітей. У періоди піку захворюваності на ГРВІ діагностують у 30% населення планети, респіраторні вірусні інфекції в рази перевершують за частотою виникнення решти інфекційних захворювань. Зростання захворюваності відзначається в холодну пору року, переважно у зимово-осінній період. Саме в цей період послаблюються захисні сили організму, оскільки виникає нестача у вітамінах, а особливо вітаміну D, який можна отримати в більшості від сонячних променів, і організм в процесі цих змін отримує значне ослаблення ЦНС, а це призводить до стресу, а потім і до зниження активності імунної системи. Для того, щоб перебудувати всі біоритми організму використовується дуже багато енергії і виникає виснаження організму.

Вчені виділяють три основні різновиди вірусу грипу - А, В і С. Найбільш принципові відмінності як раз і полягають у здатності змінюватися. Так, вірус грипу С практично стабільний. І, один раз перехворівши, людина майже на все життя має імунітет, тобто захворіти на грип С можливо лише при першій зустрічі з ним. Оскільки вірус широко розповсюджений, стає зрозумілим, що дорослі на грип С майже ніколи не хворіють. Це доля саме дітей. Вірус грипу В змінюється, але помірно. Якщо грип С - хвороба виключно дітей, то грип В - переважно дітей. Грип А - самий підступний, саме він, постійно змінюючись, викликає епідемії.

ГРВІ обумовлюють 15-20% всіх випадків тимчасової непрацездатності. Переважно уражаються слизові носової частини глотки, трахеї, бронхів. ГРВІ часто ускладнюються пневмонією, викликають загострення бронхіту, синуситу, тонзиліту, отиту, ревматизму.

Симптоми ГРВІ напевно знайомі кожній людині, але ми хочемо ще раз наголосити на них. Після того, як збудник потрапив в організм, необхідний час, щоб він подолав захисні бар'єри організму і почав розмножуватися в достатній кількості, виявляючи свій вплив на організм. Цей час називається інкубаційним періодом. Для ГРВІ тривалість інкубаційного періоду становить від декількох годин до 3-х діб. Далі починає поступово розвиватися клінічна картина ГРВІ. Її можна розділити на 2 синдроми - катаральний та інтоксикаційний.

Катаральний синдром є результатом враження слизових оболонок і виявляється так: сухість, першіння та біль у горлі, кашель, зміна голосу.

Інтоксикаційний синдром, як правило, з'являється пізніше катарального і зникає раніше за нього, але тим не менш, є більш важким. Розмноження вірусів усередині клітин супроводжується утворенням небезпечним для людини токсинів. Він виявляється: підвищенням температури, ознобом, болем у суглобах і м'язах, в більш важких вішалках нудотою, блювотою і втратою свідомості.

На даний час фармацевтичний ринок представляє багато препаратів для профілактики і боротьби з ГРВІ і ГРЗ. Вони мають назву противірусні, імуностимулюючі, імунокорегуючі препарати. Можна зустріти хіміопрепарати і рослинного походження, що відносяться до цих груп.

Наголосимо, що зараз більшість людей обирають лікарські засоби на рослинній основі і тому вважаємо доцільним висвітлити переваги і недоліки фітотерапевтичного лікування.

До переваг можна віднести: екологічна безпека лікарських рослин, м'якни лікувальний ефект, довготривалий терапевтичний ефект, сумісність з багатьма хіміопрепаратами, простота у використанні; висока ефективність при лікуванні легкої форми певної хвороби.

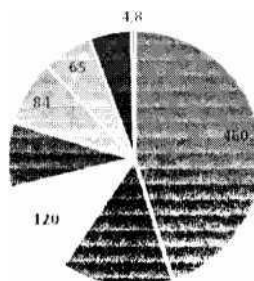
До недоліків можна віднести: важкість встановлення необхідної дози; самолікування може призвести до значних проблем зі здоров'ям, необхідність враховувати правильність збору лікарських рослин, незручність у прийомі.

Проаналізувавши обіг лікарських засобів для профілактики і лікуванні ГРВІ на фармацевтичному ринку, ми можемо сказати наступне: переважно назначають препарати до складу яких входить Ехінацея пурпурова. У

Полтавській області найчастіше аптеками відпускаються такі лікарські засоби з ехінацеї, як «Імунал», «настойка Ехінацеї», Ехінацея Др.Тайса», «Імунол», «Естіфан», «Сапар», «Гербіон Ехінацеї», «Імунофлазід», «Імумод», «Есберітокс», «Імуноплюс», «Цинабсін».

Переглянувши цінову політику у місті Полтава даних препаратів можна побачити, що ціни на препарати дуже варіюють:

Лікарські засоби ціни вказані у гривнях

Механізм дії або фармакодинаміка препаратів до складу яких входить Ехінацея пурпурова такий: комплекс діючих речовин підвищує фагоцитарну активність нейтрофілів і макрофагів, стимулює синтез інтерлейкіну-1, стимулює трансформацію В-лімфоцитів у плазматичні клітини, покращує функції Т-хелперів. Інулін, лавулоза та бетаїн покращують процеси обміну, особливо в печінці та нирках. Має противірусні, антибактеріальні, протимікотичні властивості.

Сьогодні Ехінацея є часто використовуваним засобом у сфері медицини. Вона багата практично всіма необхідними для нашого організму елементами, а саме цинком, магнієм, молібденом, міддю, сріблом, кальцієм, залізом, селеном, алюмінієм і калієм. В коренях рослини міститься величезна кількість жирних олій, полісахаридів, бетаїну, лінолевої, пальмитової і цитронової кислот. До складу квітів входять різні ефірні олії.

Завдяки вмісту всіх цих інгредієнтів ехінацея представляє з себе справжню маленьку аптеку. Рослину використовують для приготування відварів, порошків, екстрактів, спиртових настоянок. Як правило, її використовують і метою зміцнити або підтримати імунітет. Саме тому її популярність настільки активізується саме в холодну пору року.

Окрім впливу на імунну систему, препарати з ехінацеї використовують для лікування опіків, ран, фурункулів, як протизапальний засіб, при цукровому діабеті, ревматизмі, простатиті, остеомієліті.

Але необхідно звернути увагу і на значні протипоказання. Препарати на основі ехінацеї пурпурової не можна застосовувати в разі індивідуальної непереносимості рослин родини складноцвітих або інших компоненті препарату. Крім того, протипоказаннями до прийому цього імуномодулятора служать системні, а також дитячий вік до 12 років. Категорично забороняється приймати хлопчикам у яких, ще не повністю сформувалася статевая система.

Відвари, настойки і таблетки ехінацеї з обережністю призначають пацієнтам, які щодня сідають за кермо автомобіля або на робочому місці керують потенційно небезпечними механізмами.

Хоча ефективність ехінацеї давно визнана офіційною медициною, при прийомі цього засобу можуть з'явитися такі побічні реакції, як висипання на шкірі, свербіж, утруднене дихання, запаморочення і зниження артеріального тиску. При прийомі препаратів з ехінацеєю більше 8 років поспіль ефект зменшується. Дітям старше 8 років і літнім людям слід приймати ехінацею, починаючи з малих доз. Для всіх інших ехінацея пурпурова є прекрасним засобом для оздоровлення організму і підвищення його захисних сил у боротьбі з хвороботворними, мікроорганізмами, бактеріями, вірусами і мікробами.

Можемо зробити висновки, що на основі ехінацеї пурпурової існує близько 220 лікарських препаратів. Ехінацею в аптеці можна купити в якості чаю, спиртової настоянки, таблеток, капсул і в сухому вигляді для приготування відварів. В якості лікарської сировини використовується стебла, квітки, коріння і листя. Але для того, щоб не хворіти на ГРВІ необхідно окрім підтримуючої терапії виконувати всі заходи по профілактиці вірусних захворювань.

Для запобігання розповсюдження інфекції слід по можливості захистити хворого від контактів з оточуючими. Для того, щоб зменшити виділення вірусів при чиханні, можна використовувати маску,

одягаючи її на хворого.

Всупереч поширеній думці, маска, надіта на здорову людину, не виконує роль фільтра, що затримує віруси (для цього вона недостатньо герметична), а запобігає випадковому контакту рук людини з ротом і носом, знижуючи ризик контактного шляху передачі інфекції.

Використання симптоматичних препаратів, що знижують чихання, може також знизити поширення інфекції хворою людиною. Тим не менш, це не виключає інших запобіжних заходів - їх потрібно дотримуватися обов'язково.

Для запобігання висихання слизових рекомендується зволоження повітря описаними вище способами і також - застосування сольових спреїв. Для того, щоб знизити ризик вдихання заражених частинок пилу слід проводити вологе прибирання. З цією ж метою можна проводити кварцювання (опромінення ультрафіолетовою лампою) повітря в приміщеннях. Провітрювання приміщень (з обов'язковим зволоженням) знизить концентрацію вірусу в замкнених просторах.

Тим не менше, використовуючи всі перераховані вище методи, можна значно знизити ризик захворювання на ГРВІ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Соколов С.Я. Фитотерапия и фитотерапевтика / С.Я. Соколов // Киев.-2000.-Киев- С.96.
2. Приступа Л.Н. Грип та гострі респіраторні захворювання. Лікування та профілактика. / Л.Н. Приступа//Київ.-2005.-Медичні аспекти здоров'я. -С. 14-19.
3. Крюков А.І., Туровський А.Б. Симптоматична терапія ГРЗ. / А.І. Крюков, А.Б. Туровський // «Довідник лікаря» 2005. - «Довідник лікаря». - С. 123.
4. Сербін А.Т., Серета Л.О., Куцик Г.В. Фармакогностичні дослідження сировини Ехінацеї пурпурової. /А.Т. Сербін, Л.О. Серета, Г.В. Куцик // Київ. - 1996. - Київ. — Т. 1.-С. 125-129.